

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

V. De Homicidio Voluntario injusto

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

ARTICULUS V.

De Homicidio Voluntario Injusto.

SUMMARIUM.

48. Ista pena Capitalis Divinò,
 49. Et Civili Jure imposta est.
 50. Jure Canonico ejus reus laicus excommunicatur:
 51. Clericus ab Ordine & ab officio deponitur.
 52. Et inhabilis redditur ad beneficia obtinenda.
 53. Eòdem homicidio contrahitur irregularitas:
 54. Qua etiam procuracione abortus factus animati,
 55. Et mutilacione voluntaria incurritur.
 56. Eadem ratio est homicidium mandantis:
 57. Nisi mandatum in tempore sit revocatum:
 58. Id consentiens,
 59. Etiam consilio revocato:
 60. Et suo consensu promoventis.
 61. Irregularitatem homicidii ratione oblatione incurri, asserentium,
 62. Et negantium vera Opinio.
 63. Eandem contrahit ad homicidium cooperans;
 64. Quantumvis de occisore constet:
 65. Uti & non impediens, si ex Justitia:
 66. Non etiam, si ex sola Charitate id impedire tenebatur.
48. **H**omicidium contra Charitatem & Justitiam voluntariè perpetratum, tanquam atrox & ab omni humanitate alienum crimen, sacri prophanique legum Condi-

tores ubique gentium plurimùm detestati, & severissimà animadversione coercere conati semper sunt. Et Divinis quidem legibus homicidæ morte multati sunt in Veteri, *Quicumque effuderit humanum sanguinem, effundetur sanguis illius Genes. cap. 9. v. 6. Qui percusserit & occiderit hominem, morte morietur, Levit. cap. 24. v. 17.* Et in Novo etiam Testamento, Omnes, qui gladium acceperint eòque percusserint, gladio peribunt, *Matth. cap. 26. v. 52. & Qui gladio occiderit, oportet eum gladio occidi, Apocalyp. cap. 13. v. 10.*

Legislatorem supremum & humani sanguinis ultorem Deum imitata est humana potestas Secularis, & in ejusmodi voluntarii homicidii reos ultimi supplicii sive mortis naturalis penam constituit, §. Item lex Cornelia §. Insit. de Publ. judic. l. Unic. pr. V. Et merito, C. de Raptu Virg. l. Quoniam 6. C. ad L. Jul. de Vi publ. Sc. discrimine aliquò inter Nobiles & Plebeios olim constituto, l. Eiusdem 3. §. 3. ff. ad L. Cornel. de Sicar. Quod tamen sublatum est Jure posteriori, l. Nemo 3. ibi, Homicida, quod fecit, semper expectet, C. de Episc. audient. & præsertim Constitutione Penali Caroli V. art. 37. & 137. Clarus §. Homicidium, n. 18. & Haunold. Tom. 6. de I. & I. tract. 2. n. 267. Quæ pena, si homicidium simplex in rixa factum sit, inferri passim solet gladio, Idem cit. n. 267. Si verò qualificatum & per Insidias, Assassinium, Proditionem, Sacrilgium &c. perpetratum sit, exasperari solet secundum Constit. Carolinam cit. ut infra ab Art. 7. pluribus tradetur.

Ex Juris autem Ecclesiastici dispositione homicida Imprimis, si laicus sit, incurrit penam excommunicationis, per sententiam infligendæ, *can. Itaque 24. q. 3.* quò textu de homicidis solum laicus sermone

- fermonē esse, ex *can. Presbyter 12. dist. 81.* potest ac solet defumi: Clericus autem ab Ordine & officio deponendus, *can. Presbyter cit. c. Inquisitionis 21. pr. de Accusat. & c. Sicut 6. §. fin. hęc Rubric.* & in arctum Monasterium (cujus locō hodie ad carceres vel triremes condemnatio in usu est Farinac. *Prax. Criminal. q. 119. n. 49. & 55.*) detrudendus est, *can. Si Episcopus 7. dist. 50. & c. Tua 6. de Penit.* Farinac. *q. cit. n. 48.* Nisi crimen iteraretur; talis enim gravius plectendus: & si incorrigibilis evaderet, degradatus tradendus esset Curie Seculari, *c. Cum non ab homine 10. de Judiciis.*
- §2. Interpp. ac DD. in *c. cit.* Deinde, inhabilis fit ad beneficia Ecclesiastica obtinenda, secundum Trident. *Sess. 14. cap. 7. de Reformat.* Antē autem legitime obtentis privandum quidem, non tamen ipsō Jure & perpetrati homicidii factō clericum privari, docent Clarus *§. cit. n. 21.* Garcias *p. 11. de Benef. cap. 10. n. 39.* Suarez de *Censur. disp. 44. s. 4. n. 33.* & Farinac. *cit. q. 119. n. 158.* Quod licet verum sit, nihilominus, si beneficium præter horarum Canonicarum recitationem exigit personale exercitium Ordinis sacri, & super irregularitate mox referenda dispensationem petere nolit, vel non possit impetrare, id renuntiandō dimittere, in conscientia tenetur, ut cum Panormit. in *c. Nisi cum pridem 10. de Renuntiat. n. 1.* & Covarruv. in *Clement. Si furiosus p. 2. §. 3. n. 7.* rectē advertit
- §3. *cit.* Suarez *disp. 40. s. 2. n. 19.* Demum contrahit irregularitatem; ut, quantumvis homicidium sit occultum, etiam post peractam poenitentiam Ordines suscipere, & in susceptis ministrare nequeat sine dispensatione, *can. Minor 4. can. Clericum 5. & c. dist. 50. c. Inquisitionis cit. c. Sicut 6. c. De catero 7. & c. hęc Rubric.*

Eadem irregularitas etiā contrahitur per procuracionem abortūs, si foetus jam fuit animatus, *c. In aliquibus 5. & c. Sicut 20.* Animatus autem foetus ex Physicorum & Medicorum communi sententia masculus quadragesimō, feminus autem octogesimō die à conceptione ex eo, quod frequentius contingit, præsumitur, per tradita à *cit.* Farinac. *q. 122. à n. 139.* Gomez *Lib. 3. Var. cap. 3. n. 32.* Menoch. *de Arbitr. casu 357. n. 3.* & Barbofa in *Sum. dist. 5. n. 2.* & aliis.

Idem Ordinum impedimentum etiam incurritur per voluntariam mutilationem sive truncationem membri alieni; hæc enim quoad irregularitatem homicidio æquiparatur; ut quibus casibus illa homicidio, iisdem & mutilatione inducatur, quod in *Clement. cit.* Regulæ instar tradit Glossa *V. Mutilat.*, Panormit. *n. 6. cit.* Covarr. *p. 3. pr. n. 8.* & Barbofa *n. 27.* & alii, id deluentes ex *Clement. cit. can. fin. dist. 55. c. Clericis 5. Ne Clerici vel Monach. c. In Archiepiscopatu 4. de Raptor. & c. fin. hęc Rubr. in 6. Alieni*, inquam; quia ad irregularitatem mutilatione sui-ipsius contrahendam sufficit abscisso partis minus notabilis, quàm est membri, v.g. unius digiti aut etiam articuli istius, *can. Qui partem 6. dist. 55.* quod Jure specialiter constitutum est ad vindicandam injuriam Creatoris & sævitiam, violentam manum sibi ipsi temerè inferentis, *can. Si quis 4. & c. dist. cit. ut dictum Lib. 1. tit. 20. n. 18.*

Porro, ut irregularitas hætenus declarata contrahatur, necessarium non est; ut quis per se ipsum: sed sufficit, quod per alium mutilet, occidat, vel abortum procuret. Unde eam contrahunt Primò mandans, si ex mandato intimato homicidium, abortus, aut mutilatio sit secuta, *can. Si quis viduam 8. dist. 10. & c. fin.*

& c. fin. cit. Ratio est; quòd mandans actum aliquem istius moralis ac principalis: mandatum autem exequens minus principalis & in genere moris quasi instrumentalis causa sit; ut proinde in eo, qui alterius cædem mandat, quoad irregularitatem & alias homicidarum pœnas omnino locus sit Regulæ, *Qui facit per alium, est perinde, ac si faciat per seipsum* quæ est 72. in 6. & l. Nihil interest, occidat quis, an causam mortis præbeat 15. ff. ad L. Cornel. de Sicar. Navarrus *Manual. cap. 27. n. 233. cit.* Gomez. *cap. 3. n. 39.* & Suarez *disp. 44. s. 3. n. 6.*

57. Neque refert; quòd ante cædem perpetratam mandatum sit revocatum, si revocatio ante illam mandatario non sit inlinuata; quia iste, quamdiu revocationem ignorat, agit nomine mandantis: qui proinde causa moralis & principalis est homicidii subsecuti. Aliud esset, si revocatione jam sibi intimatâ mandatarium nihilominus occidisset; cum enim tali casu ex voluntate mandantis mandatarium non operetur, suò, non illius nomine censetur occidisse. Ita cum Innocentio in c. *Ad audientiam* 12. & Navarro *cit. n. 233. cit.* Suarez *n. 7.* Diana *p. 2. Tract. 2. Miscell. resol. 17.* Barbosa in c. *fin. cit. n. 9.*

58. Secundo, consulens, sive homicidium, abortum, mutilationem rationibus persuadens, ut clarè habetur *can. Si quis viduam cit. ibi, Præcepto aut consilio, c. Sicut cit. §. Qui verò & §. fin. ibi, Qui consilium dederunt, & c. fin. de Cleric. pugnans.* Ratio est; quia cædem consilio persuadens ejus vera & moralis causa est, *can. Perniciosè 23. dist. 1. de Pœnit. & c. fin. cit.* quibus textibus homicida fieri, & perpetrari homicidia dicuntur consilio. Istò tamen; ut irregularitas inducatur, homicidium aut mutilationem ex consilio, & reipsa sequi est

necessè; quia regulariter irregularitas homicidio non incurritur, nisi hoc sit opere consummatum, aut aliud Jure sit expressum, Covarruvias *cit. p. 2. §. 2. n. 1.* Suarez *s. 3. cit. n. 6.* & Barbosa in c. *fin. cit. in 6. n. 7.*

59. Neque irregularitas, sicut à mandante per mandati, sic etiam à consulente per consilii revocationem intimatam evitatur, si consilii vi & rationibus ad homicidium aut mutilationem vel animati foetus abortum procurandum inductus à proposito non impediatur. Ratio est; quia consulens etiam tali casu verè causa moralis est homicidii & c. subsecuti; & propterea consilio suo aliquem, præsertim aliàs nolentem, ad delictum inducens, ejus, quod suavit, & ex ejus consilio secutum est, delicti pœnâ regulariter tenetur per ea, quæ tradit Suarez *s. 3. cit. n. 10.* & latè Farinacius *q. 129. à n. 23. & 26.*

60. Tertio, consentiens, consensu non qualicumque, sed efficaciter influente in cædem, abortum, mutilationem, v.g. occidenti cooperando, ei assistendo, robur aut animum addendo, ejus occidere volentis propositum approbando, vel ab eo occisum aut mutilatum, ne se defendant, impediendo, ut colligitur ex c. *Sicut cit. §. Illi & c. Significasti* 17. ibi, *Si ipsius studio vel mandato processerint alii,* Suarez *s. cit. n. 31.* Farinac. *cit. q. 131. à n. 67. & n. 132.* Barbosa in §. *Illi cit. n. 11. & 14.* Hæc satis certa.

61. Dubium autem primò est de ratihibitione homicidii & c. suo nomine sive in sui gratiam perpetrati. Hæc certè solâ irregularitatem contrahi, cum Felino in c. *Sicut cit. n. 12.* & Navarro *cit. n. 233.* existimat Molina de I. & I. *Tract. 3. disp. 33. memb. 4. n. 3.* eâ permotus ratione; quòd ratihibitio retrorahatur, & mandato comparetur, *Reg. 10. in 6.* etiam in inelictis

in delictis l. 1. §. 14. ff. de Vi armata, gravissimis quoque, ut sunt Simonia, c. Sicut 33. ibi, Nisi postea consenseris, de Simonia, & percussio clerici: quam suo nomine factam, ratam habens, excommunicationem Canonis incurrit, c. Cum quia 23. de Sent. Excom. in 6.

62. Sed melius, ejusmodi ratihabitione irregularitatem contrahi, cum Glossa in can. Si quis viduam cit. negant Covarruvias in Clement. cit. p. 2. §. 1. n. 4. Suarez cit. f. 3. n. 24. & Laiman, Lib. 3. tract. 3. p. 3. cap. 4. n. 6. partim; quod irregularitas ista non contrahatur, nisi per concursum ad eadem vel mutilationem liberè factum: ratihabitio autem homicidii, hoc ipsò, quod eò jam perpetrato, & saepe omnino ignorato sit postior & fortassis nunquam futura, ad illud sic concurrere non possit: partim verò; quod ex una, irregularitas non contrahatur, præterquam in casibus Jure expressis, per Regulam c. Is qui 18. pr. de Sent. excom. in 6. Navarrum Manual. cap. 27. n. 192. Covarruviam in Clement. cit. p. 1. pr. à n. 3. cit. Suarez disp. 40. f. 4. à n. 8. & alios relatos à Barbosa in c. Is qui cit. n. 4. ex altera verò parte, nullum extet Jus, quò ejusmodi ratihabitioni irregularitas imponatur. Propter hanc rationem irregularis etiam non evadit, qui homicidiam post eadem jam perpetratam recipit, occultat, defendit, aut ei aliquid donat, ut cum aliis rectè advertit Zoësius ad hanc Rubr. n. 22.

Neque obstat Regula aliquæ textus cit. quia, licet ratihabitio mandato æquiparetur quoad culpam, non tamen huic æquiparatur quoad irregularitatem, quæ, ut dictum, non incurritur, nisi in casibus Jure expressis. Neque refert; quod mandato comparatur quoad pœnam percussionis clericorum, c. Cum quia cit. quia istius textus dispositio, eò ipsò;

quod sit pœnalis, odiosa & extendenda non est ad casum non expressum, per Reg. Odis 15. & Reg. In panis 49. in 6. & tradita à Barbosa in c. Is, qui cit. n. 4.

Dubium secundò est de cooperanti- 63. bus ad eadem: à quibus, si abique eorum cooperatione mors certò non fuisset secuta, irregularitatem contrahi, patet ex dictis, Casu autem, quò, v.g. in rixa subito coorta, pluribus inturgentibus contra aliquem, iste interficitur ab uno, occidendus, licet reliqui cooperati non fuissent, nonnulli distinguunt: & quidem si occisor ignoretur, omnes, sicut pro homicidiis l. Item Mela 11. §. 2. ff. ad L. Aquil. sic & pro irregularibus habendos, desumunt ex c. Significasti 18. §. Quodsi & ex can. fin. junctà Glossà V. Quicumque, 23. q. 8. cit. Suarez disp. 45. f. 3. n. 11. & alii relati à Barbosa in c. Significasti cit. n. 9. Si verò de occisore constet, cæteros, qui, licet percusserint, lethale tamen vulnus non inflixerunt, ab irregularitate absolvit Covarruvias p. 2. cit. §. 2. n. 3. V. Secundus; quod tali casu de homicidio teneatur tantum unus, §. 2. cit. & propterea c. Significasti cit. presbyter ab irregularitate immunis pronuntietur, si vulnus, quod ab aliis, scilicet parochianis, occiso ipse inflixit, constet non esse lethale.

Sed multò verisimilius cum cit. Glossa pro irregularibus etiam cæteros habent, Navarrus cit. cap. 27. n. 124. V. Decimò Henriquez Lib. 14. cap. 17. n. 2. & Suarez disp. 45. f. 3. n. 9. quos sequuntur Palao Tract. 29. disp. 6. p. 15. §. 6. n. 4. & Zoësius l. cit. n. 26. Ratio est; quia tales occisori favorem & auxilium præstando, occisum autem suà aggressione impediendo, & à sui adversus illum defensione abstrahendo cooperantur; ut facilius occidat: quod facientes irregulares esse, clarè desumitur ex can. fin. 22. q. 8. quò

locò à Canonica poena tali casu illi solum excipiuntur, *Qui occisum nec vulnerabant, nec impugnabant, nec consilio nec auxilio cooperatores fuerunt.*

Neque refert; quòd Jure Civili non puniantur, ut homicidæ; quia aliud obtinet quoad irregularitatem: quam sacri Canones homicidæ, & ad homicidium cooperatores infligunt, *can. cit.*

Neque contrarium evincit decisio *c. Significasti cit.* quia eò relatus presbyter parochianis maleficum occidentibus non est cooperatus; cum vulnus non lethale, & sine occidendi animo inflixerit separatim, nec moraliter influxerit in eadem à supervenientibus parochianis, ipsò nec mandante, nec persuadente, perpetrata, ut *ibid.* Suarez *n. 12.* observat.

55. Dubium tertio est de eo, qui homicidium, cum posset, non impedit; quem pro irregulari habendum, desumi videtur ex *c. Sicut 6. §. Illi etiam cit.* ubi homicidis ille quoque accensetur, qui hominem à morte non liberat, cum posset; & ex *c. Quanta 47. de Sent. excom.* quò clericus percussorem, cum posset, non impediens, percussentium fautoribus accensetur.

66. Verum, quia juxta dicta in poenalis, & in irregularitatibus præsertim, ad casum non expressum, argumentum ducere non licet & *§. Illi etiam cit.* de non impediens, non simpliciter, sed cum consilio & auxilio homicidis præstito, sermo est, juxta *can. Facientis 3. dist. 86.* melius alii propositam dubitationem resolvunt ope distinctionis; & ab iis quidem, qui homicidium impedire tenentur ex Justitia, ut Magistratus eorumque officiales ac milites, domini respectu servorum &c. id, cum sine gravi damno & periculo possent, non impediendò irregularitatem contrahi, cum Sylvestro *V. Homicidium 3. q. 5.* & Na-

varro *cit. n. 32.* facile concedunt Suarez *cit. disp. 45. §. 4. n. 5.* & alii apud Barbosa in *c. Sicut cit. n. 18. & 19.* quòd tales moraliter occidere, aut homicidio cooperari videantur, & obligentur ad restitutionem. Alios verò, qui homicidium impedire solum tenentur ex Charitate, ut fere sunt aliæ personæ privatæ, ab irregularitate cum iisdem DD. excusant partim; quòd id Jure non sit expressum: partim verò; quòd homicidium sit peccatum contra Justitiam: contra quam proinde qui non agit, homicidium nec committere, neque ad id cooperari censetur, *can. fin. cit.* verbis, *Qui tantum adsuerunt homicidio, extra noxam sunt.*

ARTICULUS VI.

De Homicidio Casuali.

SUMMARIUM.

67. Irregularitatem non inducit merè Casuale:
 68. Secutum ex actione à furioso, infante, dormiente:
 69. Et ab alio posita licitè & cautè.
 70. In ebrietate occidens irregularis est:
 71. Nisi illa ademerit usum rationis.
 72. Idem tenetur panà homicidii:
 73. Nisi rationis usu fuerit privatus,
 74. Et ebrietas omnino fuerit inculpabilis.
 75. Aliquando etiam, si ea culpabilis fuit.
 76. Homicidium, secutum ex actione licita, sed incauta poena,
 77. Et irregularitati obnoxium est.
 78. Eandem inducit secutum ex actione illicita:
 79. Secum-